

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій

Міжнародне співробітництво у боротьбі зі злочинністю

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до семінарських занять для підготовки здобувачів вищої освіти ступеня
бакалавр за спеціальність 081 "Право"
спеціалізація «Кримінальна юстиція (Суд. Прокуратура. Адвокатура)»
для денної та заочної форми навчання

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри
кримінального права та правосуддя
Протокол № 1 від 30.08. 2019 року

Міжнародне співробітництво у боротьбі зі злочинністю. Методичні вказівки до семінарських занять для підготовки здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр за спеціальністю 081 «Право» спеціалізація «Кримінальна юстиція (Суд. Прокуратура. Адвокатура)» для денної та заочної форми навчання / Укл.: Коломієць Н.В. Чернігів: Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій Чернігівського національного технологічного університету. 2019. 22 с.

Укладач: Коломієць Наталія Володимирівна, професор кафедри кримінального права та правосуддя ЧНТУ, д.ю.н., доцент.

Відповідальний за випуск: Сенченко Н.М., доцент кафедри кримінального права та правосуддя, кандидат юридичних наук.

Рецензент: Селецький Олексій Вікторович, кандидат юридичних наук, доцент, декан юридичного факультету Навчально-наукового інституту права і соціальних технологій Чернігівського національного технологічного університету.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
1 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Міжнародне співробітництво у боротьбі зі злочинністю»	5
1.1 Тематичний план навчальної дисципліни «Міжнародне співробітництво у боротьбі зі злочинністю»	5
1.2 Структура навчальної дисципліни	8
1.3.Методи поточного та підсумкового атестаційного контролю	11
2 ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	12
2.1 Тема 1. Становлення та розвиток міжнародно-правового співробітництва в боротьбі зі злочинністю	12
2.2 Тема 2. Міжнародне кримінальне право і міжнародна кримінальна юстиція	13
2.3 Тема 3. Правові основи співробітництва (універсальні, регіональні, двосторонні угоди)	13
2.4 Тема 4. Міжнародне співробітництво у боротьбі із транснаціональною злочинністю	14
2.5 Тема 5. Міжнародне співробітництво з питань правової допомоги у кримінальних справах	15
2.6 Тема 6. Видача осіб, які вчинили злочини, і передача засуджених для відбування покарання	16
2.7 Тема 7. Особливості співробітництва держав у боротьбі зі злочинністю в Європі	16
2.8 Тема 8. Міжнародна організація кримінальної поліції (Інтерпол) як центр міжнародного співробітництва у боротьбі зі злочинністю	17
2.9 Тема 9. Європейський поліцейський офіс (Європол) як форма регіонального співробітництва у боротьбі зі злочинністю	18
2.10 Тема 10. Міжнародно-правові та організаційні основи правоохоронної діяльності ОБСЄ	19
ДОДАТКИ	20
Додаток А – Орієнтовний перелік питань на залік	20

ПЕРЕДМОВА

Метою викладання навчальної дисципліни “Міжнародне співробітництво у боротьбі зі злочинністю” є надання студентам комплексного уявлення про становлення і розвиток міжнародного співробітництва держав у боротьбі зі злочинністю, ознайомлення їх з основними положеннями міжнародно-правових договорів, звичаями та рішеннями міжнародних судових установ у цій сфері регулювання, доктринами провідних вчених-міжнародників, засадами діяльності міжнародних кримінальних судів, принципами юрисдикції та правової допомоги у кримінальних справах, а також сучасними тенденціями у цій галузі.

Предметом навчальної дисципліни є система міжнародно-правових норм і принципів, що регулюють співробітництво держав у трьох напрямках: боротьби з міжнародними злочинами, боротьби з транснаціональними злочинами та правової допомоги у кримінальних справах.

Міжнародне співробітництво в боротьбі зі злочинністю займає важливе місце в процесі навчання і професійної підготовки спеціалістів-правознавців.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати положення основних правових документів та доктринальних джерел у сфері співробітництва держав у боротьбі зі злочинністю;

вміти логічно висловлювати і обґрунтовувати свою точку зору із проблематики міжнародного співробітництва держав у боротьбі зі злочинністю, вільно оперувати юридичними поняттями і термінологією, застосовувати нормативні акти в різних практичних ситуаціях, самостійно опановувати новації цієї сфери відносин та використовувати їх для підвищення рівня професійних навичок.

1 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Тематичний план навчальної дисципліни «Міжнародне співробітництво у боротьбі зі злочинністю»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Тема № 1. Становлення та розвиток міжнародно-правового співробітництва в боротьбі зі злочинністю.

Історія розвитку міжнародно-правового співробітництва в боротьбі зі злочинністю.

Поняття міжнародного співробітництва в боротьбі зі злочинністю: предмет регулювання, джерела права, основні принципи.

Поняття юрисдикції у доктрині міжнародного права. Юрисдикція держави: поняття і види. Принципи кримінальної юрисдикції держав: територіальний, персональний (громадянства), захисту (реальний), універсальний.

Форми реалізації співробітництва в боротьбі зі злочинністю: конвенційна та інституціональна. Уніфікація національного кримінального права і процесу на основі міжнародно-правових актів.

Взаємодія норм щодо міжнародного співробітництва в боротьбі зі злочинністю з нормами права міжнародної відповідальності, права прав людини, міжнародного гуманітарного права.

Тема № 2. Міжнародне кримінальне право і міжнародна кримінальна юстиція

Міжнародне кримінальне право: поняття, предмет регулювання, джерела, принципи. Міжнародні злочини: поняття, правове регулювання. Геноцид. Злочини проти людяності. Воєнні злочини в контексті міжнародного гуманітарного права. Агресія: проблеми визначення. Роль Ради Безпеки ООН. Кампальська конференція. Міжнародні кримінальні трибунали ad hoc (Нюрнберзький і Токійський, Югославський і Руандійський): правова основа утворення, судоустрій, юрисдикція, процедура провадження.

Міжнародний кримінальний суд: особливості правового статусу, судоустрій, юрисдикція, процедура провадження.

Тема № 3. Правові основи співробітництва (універсальні, регіональні, двосторонні угоди)

Правове забезпечення співробітництва відповідно до норм міжнародного права. Конвенція про право міжнародних договорів як підстава для визнання суб'єктами чинності угоди. Конвенція та закон України про правонаступництво. Національні законодавства окремих держав Європи та України про дію міжнародних норм на території України (ст. 9 Конституції України).

Багатосторонні угоди про боротьбу зі злочинністю. Конвенції про визначення видів злочинів та дії держави як суб'єкта міжнародного права щодо запобігання міжнародним злочинам та їх розкриття.

Регіональні структури та правові документи з питань боротьби зі злочинністю в Азії, Африці, Австралії, Америці та Європі. Конвенції Ради Європи щодо боротьби зі злочинністю.

Юрисдикція діяльності країн СНД. Робота Комісії щодо координації програм боротьби зі злочинністю. Конвенція про правову допомогу в цивільних, сімейних і кримінальних справах, її значення для організації співробітництва. Закон України "Про міжнародні договори України". Вирішення колізій між міжнародними нормами, між міжнародними нормами і внутрішньодержавним законодавством.

Тема № 4. Міжнародне співробітництво у боротьбі із транснаціональною злочинністю

Поняття транснаціональних злочинів, їх види. Основні напрями міжнародного співробітництва у боротьбі із транснаціональною злочинністю. Міжнародно-правовий механізм протидії транснаціональній злочинності. Організовані злочинні групи як основний суб'єкт скоєння транснаціональних злочинів. Національне законодавство та міжнародні договори, які регулюють питання попередження, розкриття та боротьби з транснаціональними злочинами.

Тема № 5. Міжнародне співробітництво з питань правової допомоги у кримінальних справах

Визначення, правова регламентація і принципи правової допомоги у кримінальних справах. Органи держави, компетентні здійснювати діяльність із надання правової допомоги.

Види правової допомоги у кримінальних справах. Підстави для відмови в наданні правової допомоги у кримінальних справах. Українське законодавство про правову допомогу в кримінальних справах.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Тема № 6. Видача осіб, які вчинили злочини, і передача засуджених для відбування покарання

Екстрадиція як один з найдавніших інститутів міжнародного кримінального права. Видача правопорушників як форма співробітництва між державами при реалізації напрямів боротьби зі злочинністю. Типові правила видачі осіб, які вчинили злочини, в резолюціях ООН. Європейські конвенції про видачу правопорушників та передачу засуджених для відбування покарання.

Правові підстави для видачі правопорушників. Наявність ознак злочину, що передбачають умови для видачі осіб, які вчинили злочин.

Ознаки, що визначають умови для передачі засуджених для відбування покарання. Принцип верховенства норм міжнародного права у вирішенні колізій щодо видачі осіб за злочини, вчинені проти людства.

Положення щодо невидачі злочинців. Захист власних громадян, захист осіб від подвійного засудження за один і той самий вчинок.

Процедури виконання видачі: запити, виконання затримання, умови перевезення, транзитне транспортування через інші країни, видача третій стороні тощо.

Дотримання прав людини при екстрадиційному процесі, передбачених у міжнародних документах (Загальна декларація прав людини, ст. 9 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, ст. 5 Європейської конвенції про права людини).

Національне законодавство різних країн про підстави та процедури екстрадиції. Національне законодавство України щодо підстав і процедур екстрадиції.

Тема № 7. Особливості співробітництва держав у боротьбі зі злочинністю в Європі

Специфіка геополітичного розташування Європи та врахування цього аспекту у боротьбі зі злочинністю. Зв'язок європейських правоохоронних структур з аналогічними установами інших континентів.

Рада Європи та створені нею структури з питань боротьби зі злочинністю. Поділ країн Європи за участю в структурах таких міжнародних організацій, як Рада Європи, Європейський Союз, СНД, країни Балтії.

Роль міждержавних угруповань у питаннях боротьби зі злочинністю. Організація Об'єднаних Націй і Рада Європи, шляхи співробітництва щодо визначення стандартів у питаннях кримінального судочинства, статусу потерпілого та затриманої особи.

Європейські конвенції:

- про видачу правопорушників (13 грудня 1957 р.) та протоколи до неї, рекомендації щодо її застосування;
- про передачу провадження у кримінальних справах (15 травня 1972 р.);
- про нагляд за умовно засудженими або умовно звільненими правопорушниками (13 листопада 1964 р.);
- про передачу засуджених осіб (21 березня 1983 р.);
- про взаємну допомогу в кримінальних справах (21 квітня 1959 р.);
- про відмивання, пошук, арешт і конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом (8 листопада 1990 р.).

Статус європейських конвенцій у нашій державі та зобов'язання щодо їх виконання Україною.

Тема № 8. Міжнародна організація кримінальної поліції (Інтерпол) як центр міжнародного співробітництва у боротьбі зі злочинністю

Інтерпол як міжнародна правоохоронна організація у галузі співробітництва держав у боротьбі зі злочинністю: передумови створення, напрями діяльності.

Основні завдання, структура та функції Інтерполу.

Взаємодія Інтерполу з міжнародними організаціями та окремими державами у галузі протидії злочинності. Поняття та передумови створення Національного центрального бюро Інтерполу. Основні завдання та функції НЦБ Інтерполу в Україні.

Структура НЦБ Інтерполу та регіональні підрозділи НЦБ Інтерполу в Україні.

Порядок взаємодії правоохоронних органів по лінії Інтерполу.

Роль НЦБ в системі Інтерполу.

Тема № 9. Європейський поліцейський офіс (Європол) як форма регіонального співробітництва у боротьбі зі злочинністю

Передумови створення і етапи розвитку Європолу як регіональної міжнародної правоохоронної організації.

Основні завдання і організаційні форми діяльності Європолу.

Центральне бюро як регіональний представник Європолу.

Взаємодія Європолу з іншими міжнародними організаціями у сфері правоохоронної діяльності.

Тема № 10. Міжнародно-правові та організаційні основи правоохоронної діяльності ОБСЄ

Організація з безпеки та співробітництва в Європі: передумови створення та правові основи діяльності.

Напрями правоохоронної діяльності ОБСЄ.

Співробітництво України з ОБСЄ у правоохоронній сфері.

1.2. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 1 – Розподіл обсягу годин дисципліни за темами і формами вивчення.
Спеціалізація «Кримінальна юстиція (Суд. Прокуратура. Адвокатура)»

Назви змістових модулів і тем		Кількість годин для денної/заочної форми навчання							
		Всього		У тому числі					
				Лек.		Пр.		Ср.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Модуль 1									
Змістовий модуль 1.									
1	Становлення та розвиток міжнародно-правового співробітництва в боротьбі зі злочинністю	12	/10	2	/0	2/0		8	/10
2	Міжнародне кримінальне право і міжнародна кримінальна юстиція	12	/15	2	/2	2/2	/00	8	/11
3	Правові основи співробітництва (універсальні, регіональні, двосторонні угоди)	12	/11	2	/0	2/0		8	/11
4	Міжнародне співробітництво у боротьбі із транснаціональною злочинністю	12	/15	2	/2	2/2		8	/11
5	Міжнародне співробітництво з питань правової допомоги у кримінальних справах	12	/11	2	/0	2/0		8	/11

Разом за змістовим модулем 1	60 /62	10 /4	10/4 /0	40 /54
Змістовий модуль 2.				
6 Видача осіб, які вчинили злочини, і передача засуджених для відбування покарання	12 /11	2 /0	2/0 /0	8/ 11
7 Особливості співробітництва держав у боротьбі зі злочинністю в Європі	12 /15	2 /2	2/2	8/ 11
8 Міжнародна організація кримінальної поліції (Інтерпол) як центр міжнародного співробітництва у боротьбі зі злочинністю	12 /11	2 /0	2/0	8/ 11
9 Європейський поліцейський офіс (Європол) як форма регіонального співробітництва у боротьбі зі злочинністю	12 /11	2 /0	2/0	8 /11
10 Міжнародно-правові та організаційні основи правоохоронної діяльності ОБСЄ	12 /10	2 /0	2/0	8/ 10
Разом за змістовим модулем 2	60 /58	10 /2	10/2	40 /54
Усього годин за дисципліну	120 /120	20 /6	20/6	80 /108

1.3 Методи поточного та підсумкового атестаційного контролю з навчальної дисципліни «Міжнародне співробітництво у боротьбі зі злочинністю»

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань:

- поточне тестування після вивчення кожної теми;
- оцінка за самостійну роботу;
- оцінка за контрольну роботу;
- залік.

Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із студентами під час лекцій, практичних занять та консультацій.

Бали, які набрані студентом під час поточного контролю, дораховуються до модульних оцінок.

В кінці семестру, студент може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру і до 40% підсумкової оцінки – на екзамені. Складання заліку/екзамену є обов'язковим елементом підсумкового контролю знань для студентів, які претендують на оцінку «добре» або «відмінно». Якщо студент виконав всі види робіт протягом семестру (з мінімальними вимогами до знань) та набрав 60% підсумкової оцінки (тобто «задовільно»), то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати екзамен. Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.

Семестровий контроль за результатами вивчення дисципліни проводиться в останній атестаційний тиждень семестру (сесію) шляхом зваженого додавання результатів модульного контролю. Залікові білети знаходяться в пакеті документів на дисципліну.

Робота на семінарському занятті

Усне опитування - включає в себе опитування за будь-яким питанням, винесеним на семінарське заняття (за вибором викладача), відповідь на питання інших студентів, запитання студентів до інших студентів, відповідей інших студентів, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше), відповіді на контрольні питання з теми семінарського заняття.

Оцінюючи відповідь, викладач керується такими критеріями, як: правильність відповідей на питання, повнота і конкретність відповіді, ступінь використання наукових і нормативних джерел, уміння пов'язати теорію з практикою, логіка і аргументованість викладу думок, культура мови.

2. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Становлення та розвиток міжнародно-правового співробітництва в боротьбі зі злочинністю

Питання для обговорення

1. Історія становлення міжнародної кримінальної юстиції.
2. Поняття, зміст і типи міжнародної кримінальної юстиції.
3. Міжнародні злочини: поняття, види.
4. Підстави міжнародно-правової відповідальності.
5. Сучасні міжнародні кримінальні судові органи.

Література:

Основна:

1. Антонович М. Міжнародне право: навч. посіб.: рекомендовано МОН України / М. Антонович. – Київ: Юрінком Інтер, 2011. – 382 с.
2. Буроменський М.В. Міжнародне право: навч. посіб. – К.: Юрінком Інтер, 2006.– 336 с.
3. Теліпко В.Е. Міжнародне публічне право: навч. посіб. / В.Е. Теліпко, А.С. Овчаренко; за заг. ред. В.Е. Теліпко. – К.: Центр учб. літ., 2010. – 608 с.

Допоміжна:

1. Бараннік Р.В. Співробітництво та допомога у кримінальних справах: співвідношення понять // Науковий вісник Дніпропетровського юридичного інституту МВС України. – 2010. – № 1. – С.224-232.
2. Басай О.В. Кримінально-процесуальні аспекти міжнародного співробітництва у галузі надання правової допомоги в кримінальних справах // Європейські перспективи. – 2011. – № 2, ч. 1. – С. 111-114.
3. Войціховський А.В. Міжнародне співробітництво у боротьбі зі злочинністю як пріоритетний напрямок зовнішньої політики України // Право і безпека. Випуск № 3 (35). – 2010. – С. 10-15.
4. Гаврилюк В.І. Актуальні аспекти міжнародного співробітництва органів внутрішніх справ України в напрямку протидії торгівлі людьми. – Київ: Цифра, 2007. – 171 с.
5. Зозуля Є.В. Поняття, зміст та напрямки розвитку міжнародного співробітництва правоохоронних органів України // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. – 2010. – № 1. – С.173-179.

6. Леженіна О.І. Міжнародна правоохоронна діяльність: поняття, цілі, завдання, принципи, функції // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2003. – Вип. 21. Ч. 1. – С.164-170.

ТЕМА 2. Міжнародне кримінальне право і міжнародна кримінальна юстиція

Питання для обговорення

1. Історія становлення міжнародної кримінальної юстиції.
2. Поняття та загальна характеристика міжнародної кримінальної юстиції.
3. Міжнародний кримінальний суд як орган міжнародної кримінальної юстиції
4. Міжнародна кримінальна відповідальність фізичних осіб за міжнародні правопорушення.

Література:

1. Антонович М. Міжнародне право: навч. посіб.: рекомендовано МОН України / М. Антонович. – Київ: Юрінком Інтер, 2011. – 382 с.
2. Буроменський М.В. Міжнародне право: навч. посіб. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 336 с.
3. Міжнародне право: словник-довідник / [С.М. Перепьолкін, Т.Л. Сироїд, Л.А. Філяніна]; за заг. ред. Т.Л. Сироїд. – Х.: Юрайт. 2014. – 404 с.
4. Тимченко Л.Д. Международное право: Учебник. – Харьков: Консум. Университет внутренних дел, 1999. – 528 с.

Тема 3. Правові основи співробітництва (універсальні, регіональні, двосторонні угоди)

Питання для обговорення

1. Які особливості мають джерела міжнародного права?
2. Які правові акти закріплюють систему джерел міжнародного права?

3. Чи можна віднести документи міжнародних організацій до джерел міжнародного права та за якими ознаками?

4. Чи є міжнародний звичай джерелом міжнародного права?

5. Охарактеризуйте основні джерела міжнародного права.

Література:

Основна:

4. Антонович М. Міжнародне право: навч. посіб.: рекомендовано МОН України / М. Антонович. – Київ: Юрінком Інтер, 2011. – 382 с.

5. Буроменський М.В. Міжнародне право: навч. посіб. – К.: Юрінком Інтер, 2006.– 336 с.

6. Теліпко В.Е. Міжнародне публічне право: навч. посіб. / В.Е. Теліпко, А.С. Овчаренко; за заг. ред. В.Е. Теліпко. – К.: Центр учб. літ., 2010. – 608 с.

ТЕМА 4. Міжнародне співробітництво у боротьбі із транснаціональною злочинністю

Питання для обговорення

1. Поняття та система джерел міжнародного права.

2. Міжнародний договір – основне джерело міжнародного права.

3. Правова основа міжнародного співробітництва в сфері кримінального судочинства

Література:

Основна:

7. Антонович М. Міжнародне право: навч. посіб.: рекомендовано МОН України / М. Антонович. – Київ: Юрінком Інтер, 2011. – 382 с.

8. Буроменський М.В. Міжнародне право: навч. посіб. – К.: Юрінком Інтер, 2006.– 336 с.

9. Теліпко В.Е. Міжнародне публічне право: навч. посіб. / В.Е. Теліпко, А.С. Овчаренко; за заг. ред. В.Е. Теліпко. – К.: Центр учб. літ., 2010. – 608 с.

Допоміжна:

7. Бараннік Р.В. Співробітництво та допомога у кримінальних справах: співвідношення понять // Науковий вісник Дніпропетровського юридичного інституту МВС України. – 2010. – № 1. – С.224-232.

8. Басай О.В. Кримінально-процесуальні аспекти міжнародного співробітництва у галузі надання правової допомоги в кримінальних справах // Європейські перспективи. – 2011. – № 2, ч. 1. – С. 111-114.

9. Войціховський А.В. Міжнародне співробітництво у боротьбі зі злочинністю як пріоритетний напрямок зовнішньої політики України // Право і безпека. Випуск № 3 (35). – 2010. – С. 10-15.

10. Гаврилук В.І. Актуальні аспекти міжнародного співробітництва органів внутрішніх справ України в напрямку протидії торгівлі людьми. – Київ: Цифра, 2007. – 171 с.

11. Зозуля Є.В. Поняття, зміст та напрямки розвитку міжнародного співробітництва правоохоронних органів України // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. – 2010. – № 1. – С.173-179.

12. Леженіна О.І. Міжнародна правоохоронна діяльність: поняття, цілі, завдання, принципи, функції // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2003. – Вип. 21. Ч. 1. – С.164-170.

Тема 5. Міжнародне співробітництво з питань правової допомоги у кримінальних справах

Питання для обговорення

1. Поняття та правова основа міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.

2. Процесуальний порядок надання міжнародної правової допомоги під час проведення процесуальних дій

Література:

Основна:

10. Антонович М. Міжнародне право: навч. посіб.: рекомендовано МОН України / М. Антонович. – Київ: Юрінком Інтер, 2011. – 382 с.

11. Буроменський М.В. Міжнародне право: навч. посіб. – К.: Юрінком Інтер, 2006.– 336 с.

12. Теліпко В.Е. Міжнародне публічне право: навч. посіб. / В.Е. Теліпко, А.С. Овчаренко; за заг. ред. В.Е. Теліпко. – К.: Центр учб. літ., 2010. – 608 с.

Допоміжна:

13. Бараннік Р.В. Співробітництво та допомога у кримінальних справах: співвідношення понять // Науковий вісник Дніпропетровського юридичного інституту МВС України. – 2010. – № 1. – С.224-232.

14. Басай О.В. Кримінально-процесуальні аспекти міжнародного співробітництва у галузі надання правової допомоги в кримінальних справах // Європейські перспективи. – 2011. – № 2, ч. 1. – С. 111-114.

15. Войціховський А.В. Міжнародне співробітництво у боротьбі зі злочинністю як пріоритетний напрямок зовнішньої політики України // Право і безпека. Випуск № 3 (35). – 2010. – С. 10-15.

16. Гаврилюк В.І. Актуальні аспекти міжнародного співробітництва органів внутрішніх справ України в напрямку протидії торгівлі людьми. – Київ: Цифра, 2007. – 171 с.

17. Зозуля Є.В. Поняття, зміст та напрямки розвитку міжнародного співробітництва правоохоронних органів України // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. – 2010. – № 1. – С.173-179.

18. Леженіна О.І. Міжнародна правоохоронна діяльність: поняття, цілі, завдання, принципи, функції // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2003. – Вип. 21. Ч. 1. – С.164-170.

Тема 6. Видача осіб, які вчинили злочини, і передача засуджених для відбування покарання

Питання для обговорення

1. Міжнародно-правові засади міжнародного розшуку.
2. Поняття та зміст міжнародного розшуку.
3. Юрисдикційні особливості повноважень держав у сфері міжнародного розшуку.
4. Міжнародний, міждержавний і державний розшук : сутність і розмежування понять.

Література:

1. Бандурка О. М. Інтерпол : Міжнародна організація кримінальної поліції : наук.- практ. посіб. / О. М. Бандурка. – Х. : Основа, 2003. – 324 с.

2. И. П.Блищенко, И. В. Фисенко Международный уголовный суд / Предисловие проф. Лобзякова В. П. – М.: Закон и право, ЮНИТИ, 1998. – 239с.

3. О. М. Джужа, В. В.Василевич, Н. В. Кулакова та ін. Організована злочинність в Україні та країнах Європи: Посібник / За заг. ред. проф. О. М. Джужі. – К.: Київ. нац. ун-т внутр. справ, 2007. – 248 с.

Тема 7. Особливості співробітництва держав у боротьбі зі злочинністю в Європі

Питання для обговорення

1. Основні напрямки і форми міжнародного співробітництва у протидії злочинності.

2. Міжнародні договори як правова основа співробітництва у протидії злочинності.

3. Співробітництво держав у протидії злочинності в рамках ООН.

4. Міжнародна організація кримінальної поліції "Інтерпол".

Література:

1. Міжнародне співробітництво правоохоронних органів у сфері боротьби зі злочинністю з використанням можливостей Інтерполу та Європолу: наук.-метод. рек. / уклад.: Д.В. Галкін, Т.М. Малиновська, І.О. Святокум. – Харків: ХНУВС, 2016. – 38 с.

2. Некрасов В.А. Використання можливостей НЦБ Інтерполу в Україні у боротьбі зі злочинами: навч. посіб.: рекомендовано МОН України / В.А. Некрасов, В.Б. Смелік, С.Є. Житняк. – К.: КНТ: Скіф, 2008. – 164 с.

3. Старжинський В.С. Інтерпол. Міжнародна організація кримінальної поліції: Навч. посібник / В.С. Старжинський, С.В. Старжинський, П.В. Хотенець. – Х.: Бурун Книга, 2006. – 112 с.

4. Теліпко В.Е. Міжнародне публічне право: навч. посіб. / В.Е. Теліпко, А.С. Овчаренко; за заг. ред. В.Е. Теліпко. – К.: Центр учб. літ., 2010. – 608 с.

5. Теличкин А.А. Управление Гражданской полицией ООН: Монография / Под общ. ред. А.М. Бандурки. – Харьков: Изд-во Нац. ун-та внутр. дел, 2003. – 425 с.

ТЕМА 8. Міжнародна організація кримінальної поліції (Інтерпол) як центр міжнародного співробітництва у боротьбі зі злочинністю

Питання для обговорення

1. Історичні передумови виникнення співробітництва держав у розшуку, затриманні та видачі злочинців.

2. Основні періоди формування інституційно-організаційної форми боротьби з міжнародною злочинністю.

3. Міжнародно-правовий статус, робочі мови, правова підстава, принципи та цілі діяльності Інтерполу.

4. Правосуб'єктність Інтерполу як міжнародної міждержавної організації.

Література:

1. Ахтирська Н.М. Європейські стандарти щодо видачі осіб, які вчинили кримінальне правопорушення // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2014. – № 12. – С. 138-143.

2. Бабін Б.В. Національна специфіка реалізації міжнародних програм організації безпеки та співробітництва в Європі у сфері правоохоронної діяльності // Наше право. – 2008. – № 2. – С. 99-102.

3. Бандурка О.М. Категоріальний апарат міжнародної правоохоронної діяльності // Антологія української юридичної думки: В 10 т. / За заг. ред. Ю.С. Шемшученка. – Юридична наука незалежної України. – Т.10. – С. 678-693.

4. Бараннік Р.В. Співробітництво та допомога у кримінальних справах: співвідношення понять // Науковий вісник Дніпропетровського юридичного інституту МВС України. – 2010. – № 1. – С.224-232.

ТЕМА 9. Європейський поліцейський офіс (Європол) як форма регіонального співробітництва у боротьбі зі злочинністю

Питання для обговорення

1. Передумови створення і етапи розвитку Європолу як регіональної міжнародної правоохоронної організації.
2. Основні завдання і організаційні форми діяльності Європолу.
3. Центральне бюро як регіональний представник Європолу.

Література:

1. Антонович М. Міжнародне право: навч. посіб.: рекомендовано МОН України / М. Антонович. – Київ: Юрінком Інтер, 2011. – 382 с.
2. Бандурка О.М. Інтерпол: Міжнародна організація кримінальної поліції: наук.-практ. посібник. – Харків: Основа, 2003. – 324 с.
3. Буроменський М.В. Міжнародне право: навч. посіб. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 336 с.
4. Матвієнко В.М. Україна в міжнародних організаціях. Історія та сучасність: навч. посіб. / В.М. Матвієнко, А.П. Сапсай. – Київ: ВПЦ «Київ. ун-т», 2014. – 287 с.
5. Міжнародне право: словник-довідник / [С.М. Перепьолкін, Т.Л. Сироїд, Л.А. Філянїна]; за заг. ред. Т.Л.Сироїд. – Х.: Юрайт. 2014. – 404 с.
6. Міжнародні організації: Навч. посібник: Рекомендовано МОН України / В.В. Ковалевський, Ю.Г. Козак, С.Г. Грищенко та ін.. – К.: ЦУЛ, 2003. – 288 с.
7. Міжнародні організації: навч. посіб.: Рекомендовано МОН України / О.С. Кучик, І.Р. Суховолець, А.Б. Стельмах та ін.. – К.: Знання, 2007. – 749 с.

8. Міжнародні організації: Навч. посібник: Рекомендовано МОН України / За ред. Ю.Г. Козака, В.В. Ковалевського, З. Кутайні. – К.: Центр учб. літ., 2007. – 440 с.

ТЕМА 10. Міжнародно-правові та організаційні основи правоохоронної діяльності ОБСЄ

Питання для обговорення

1. Історія створення.

2. Організаційна структура, договірно-правова база діяльності

Література:

9. Антонович М. Міжнародне право: навч. посіб.: рекомендовано МОН України / М. Антонович. – Київ: Юрінком Інтер, 2011. – 382 с.
10. Бандурка О.М. Інтерпол: Міжнародна організація кримінальної поліції: наук.-практ. посібник. – Харків: Основа, 2003. – 324 с.
11. Буроменський М.В. Міжнародне право: навч. посіб. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 336 с.
12. Матвієнко В.М. Україна в міжнародних організаціях. Історія та сучасність: навч. посіб. / В.М. Матвієнко, А.П. Сапсай. – Київ: ВПЦ «Київ. ун-т», 2014. – 287 с.
13. Міжнародне право: словник-довідник / [С.М. Перепьолкін, Т.Л. Сироїд, Л.А. Філянїна]; за заг. ред. Т.Л. Сироїд. – Х.: Юрайт. 2014. – 404 с.
14. Міжнародні організації: Навч. посібник: Рекомендовано МОН України / В.В. Ковалевський, Ю.Г. Козак, С.Г. Грищенко та ін.. – К.: ЦУЛ, 2003. – 288 с.
15. Міжнародні організації: навч. посіб.: Рекомендовано МОН України / О.С. Кучик, І.Р. Суховолець, А.Б. Стельмах та ін.. – К.: Знання, 2007. – 749 с.
16. Міжнародні організації: Навч. посібник: Рекомендовано МОН України / За ред. Ю.Г. Козака, В.В. Ковалевського, З. Кутайні. – К.: Центр учб. літ., 2007. – 440 с.

ДОДАТКИ

Додаток А – Орієнтовний перелік питань до заліку

1. Міжнародний кримінальний суд як орган міжнародної кримінальної юстиції.
2. Джерела процесуальних норм, що регулюють діяльність Міжнародного кримінального суду.
3. Принцип компліментарності юрисдикції Міжнародного кримінального суду.
4. Персональна юрисдикція Міжнародного кримінального суду.
5. Основні напрями та форми міжнародного співробітництва у сфері кримінальної юстиції.
6. Організація Об'єднаннях Націй у боротьбі зі злочинністю.
7. Принципи діяльності міжнародних міжурядових організацій у боротьбі зі злочинністю.
8. Система кримінальної інформації. Система автоматизованого пошуку.
9. Версальський мирний договір.
10. Юрисдикція Міжнародного трибуналу.
11. Структура Міжнародного кримінального суду.
12. Юрисдикція Міжнародного кримінального суду.
13. Правові основи, суб'єктний та об'єктний склад міжнародного розшуку.
Сучасні форми та напрями міжнародного розшуку.
14. Міжнародний розшук правоохоронними органами України : організаційно-правові дії. Нормативно-правове регулювання міжнародної діяльності правоохоронних органів.
15. Поняття, функції та принципи екстрадиції. Види екстрадиції у міжнародному праві.

16. Поняття й інституційна характеристика структурних елементів інституційної системи Міжнародної організації кримінальної поліції: організаційна будова.

17. Виборчий дорадчий орган організації – Виконавчий комітет Інтерполу: функції, організаційні форми діяльності, кількісний склад, процедура обрання його членів.

18. Статус, порядок обрання, термін повноважень Президента, трьох Віце-Президентів і дев'яти делегатів Виконавчого комітету Інтерполу.

19. Оголошення міжнародного розшуку Інтерполом.

20. Процедури правового й організаційного змісту проведення міжнародного розшуку в системі Інтерполу.

21. Види суб'єктів та об'єкти міжнародного розшуку в системі Інтерполу.

22. Форми повідомлень (бланків-циркулярів) як інформаційні установки видані країнами-учасницями в системі Інтерполу та їхні цілі.

23. Процедура та стадії проведення загального міжнародного розшуку за посередництвом інституційної системи Міжнародної організації кримінальної поліції.

24. Місце та роль Національних центральних бюро та Генерального секретаріату Інтерполу в процесі проведення загального міжнародного розшуку.

25. Умови й особливості проведення міжнародного термінового розшуку та роль Інтерполу у його здійсненні.

26. Звернення Уряду України до Генерального секретаріату Міжнародної організації кримінальної поліції з проханням прийняти Україну до Інтерполу. Набуття членства України в Інтерполі.

27. Міжнародний розшук правоохоронними органами України каналами Інтерполу з метою одержання інформації, встановлення й ідентифікації осіб.

28. Міжнародний розшук за ініціативи правоохоронних органів України.

29. Джерела накопичення інформації в НЦБ Інтерполу в Україні.

30. Повноваження Робочого апарату Укрбюро Інтерполу, його структура та штати.

31. Особливості функціонування відділу міжнародного розшуку й екстрадиції Робочого апарату Укрбюро Інтерполу. Основні завдання Укрбюро Інтерполу.

32. Сектори Укрбюро Інтерполу. Функції та повноваження працівників підрозділів Укрбюро Інтерполу.

33. Статус радників Національного центрального бюро Інтерполу в Україні.

34. Особливості підбору та залучення радників Національним центральним бюро Інтерполу в Україні.

35. Порядок використання правоохоронними органами України можливостей Національного центрального бюро Інтерполу в Україні.

36. Формалізація запитів, які надсилаються до НЦБ. Строки виконання запитів одержаних правоохоронними органами України від НЦБ.

37. Загальна та термінова процедура міжнародного розшуку в системі Інтерполу.

38. Використання банків даних за посередництвом телекомунікаційної системи Інтерполу I-24/7.

39. Проблеми процедури екстрадиції.

40. Напрями, за якими працює група (ТС)-(PST) Інтерполу у боротьбі з міжнародним тероризмом, і діяльність Інтерполу у випадках катастроф і стихійного лиха. Система розшуку серії «А», «В», «С», «F», «D», помаранчевий циркуляр (Orange Notice), а також спеціальне повідомлення Інтерпол і ООН.